

СИЛАБУС

«СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНА СТАТИСТИКА»

Тип	<i>вибіркова</i>	
Рівень вищої освіти	<i>третій (освітньо-науковий)</i>	
Рік навчання	<i>денна форма</i>	<i>заочна форма</i>
	2	2
Семестр	<i>денна форма</i>	<i>заочна форма</i>
	4	4
Кількість кредитів	5	
Мова викладання	<i>українська</i>	

Викладачі	<i>к.е.н., доцент Ольвінська Ю. О.</i>
Контактна інформація	<i>http://oneu.edu.ua/olvinska-yuliya-olegivna/</i>

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Вивчимо	<p>Програма навчальної дисципліни передбачає вивчення статистичних методів дослідження соціально-демографічних процесів. Передбачено вивчення напрямків статистичного дослідження демографічних процесів, закономірностей їх формування та розвитку; соціальної структури суспільства, ступеню розвитку освіти та охорони здоров'я, зайнятості та умов праці; основних показників рівня життя населення та соціального захисту, показників навколишнього середовища та громадської думки. Завданням дисципліни є допомога в оволодінні методикою статистичного аналізу та методів прогнозування чисельності та складу населення за рахунок складових природного і механічного руху населення; механізмів моделювання процесу дожиття й плідності, а також оцінки їхнього впливу на депопуляційний процес; набуття вмінь й навичок аналізу та прогнозування рівня життя населення та розвитку соціальної сфери.</p>
Навчимосся	<p>1. Мати теоретичні знання з економіки, соціально-економічних систем і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення</p>

	інновацій (PH01). 2. Розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі соціально-економічних процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у економіці та дотичних міждисциплінарних напрямках (PH03). 3. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, програмне забезпечення та інформаційні системи (PH04).		
Кількість годин за видами занять	<i>Види занять</i>	<i>Денна форма</i>	<i>Заочна форма</i>
	Лекції	12	2
	Практичні заняття	26	6
	Індивідуально-консультативна робота	10	10
	Самостійна робота	102	132
	УСЬОГО:	150	150
Методи викладання	Проблемні лекції, індивідуальні та групові завдання		
Пререквізити	Базові знання з навчальних дисциплін: «Сучасна економічна теорія», «Математичні методи, моделі та інформаційні технології у наукових дослідженнях».		

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА	ЗМІСТ
Тема 1. Методологічні засади соціально-демографічної статистики	Предмет статистики населення, її теоретичні основи. Методи статистики населення, її завдання. Демографічна ситуація і демографічний процес. Закони населення. Демографічний перехід. Демографічна революція. Депопуляція населення. Джерела інформації про соціальне життя суспільства. Вибіркові обстеження. Види соціальних явищ з точки зору їх формування і вимірювання. Проблеми вимірювання суспільних явищ і процесів. Сучасні соціально-демографічні проблеми світу в цілому і зокрема України.
Тема 2. Статистичний аналіз чисельності та складу населення	Переписи населення. Організаційні питання перепису. Програма сучасного перепису населення та порівняння з попереднім. Поточний облік природного та механічного руху населення. Акти громадського стану, місце і програма їх реєстрації. Вибіркове обстеження населення. Основа вибірки. Одноразові вибіркові обстеження. Склад населення за статтю, та його вікова структура. Статеві-вікова піраміда. Тип статево-вікової структури, її еволюція і сучасний стан. Старіння населення, його показники. Соціально-економічний склад населення. Економічно активне населення, його розподіл за сферами діяльності, рівнем освіти. Статистика розміщення населення. Урбанізація.

<p>Тема 3. Метод демографічних коефіцієнтів</p>	<p>Поняття демографічних коефіцієнтів, середнє населення. Коефіцієнти та ймовірність. Стандартизація демографічних коефіцієнтів. Типи шлюбності. Екстенсивний та інтенсивний аналіз шлюбності і розлучуваності. Когортний аналіз шлюбності і розлучуваності. Інтенсивний аналіз народжуваності і плідності. Коефіцієнт сумарної плідності. Аналіз плідності методом реального покоління. Стандартизація загальних коефіцієнтів плідності, індексний аналіз повікових коефіцієнтів плідності.</p> <p>Поняття смертності. Екстенсивний та інтенсивний аналіз смертності з урахуванням причин смертності. Надсмертність і її вимірювання. Смертність немовлят.</p>
<p>Тема 4. Статистичний аналіз процесів відтворення населення</p>	<p>Поняття відтворення населення, його показники. Методика обчислення сумарних показників режиму відтворення населення. Нетто- і бруто- коефіцієнти відтворення. Факторний індексний аналіз чистих сумарних коефіцієнтів відтворення. Показники середньої довжини жіночого покоління, приросту населення і співіснування поколінь. Моделі населення. Стаціонарне і стабільне населення. Теоретичні моделі і реальне населення.</p>
<p>Тема 5. Демографічні методи прогнозування чисельності населення</p>	<p>Суть і мета перспективних розрахунків населення. Розрахунки населення з постійними і змінним режимом відтворення. Перспективні розрахунки населення за динамічними моделями. Перспективні розрахунки чисельності з урахуванням впливу міграції. Ретроспективні розрахунки населення за статтю і віком у міжпереписні періоди.</p>
<p>Тема 6. Статистичний аналіз показників рівня життя населення</p>	<p>Поняття категорії «Рівень життя населення». Етапи формування міжнародної системи статистичних показників рівня життя населення. Система показників рівня життя населення в Україні. Соціальні стандарти і гарантії. Вивчення структури доходів. Поняття номінальних, наявних і реальних доходів населення. Індекс купівельної спроможності. Індeksi номінальних, наявних і реальних доходів. Середньодушовий структурний дохід. Поняття прожиткового мінімуму. Диференціація населення за рівнем доходів, її статистичний аналіз. Статистичні характеристики розподілу населення за рівнем доходів. Коефіцієнт концентрації доходів Лоренцо і Джині. Крива Лоренцо. Показники споживання матеріальних благ. Види невиробничих послуг і показники їх споживання. Аналіз динаміки споживання матеріальних благ і послуг. Статистичний аналіз впливу чинників на динаміку споживання. Коефіцієнт еластичності споживання.</p>
<p>Тема 7. Статистичний аналіз стану навколишнього середовища</p>	<p>Джерела інформації та комплексна система показників статистики навколишнього середовища. Показники стану, використання та охорони водних ресурсів. Показники стану та охорони атмосферного повітря. Показники статистики земельних та лісових ресурсів. Показники утворення, вилучення та утилізації промислових та побутових відходів. Показники основних фондів з охорони навколишнього середовища.</p>

	Статистичний аналіз Комплексна оцінка якості природного навколишнього середовища.
Тема 8. Статистичний аналіз охорони здоров'я та медичного обслуговування населення	Завдання статистичного вивчення охорони здоров'я і медичного обслуговування населення. Статистичні показники здоров'я населення. Показники розвитку системи охорони здоров'я і медичного обслуговування. Класифікація об'єктів охорони здоров'я і медичного обслуговування. Показники забезпеченості населення медичною допомогою. Показники діяльності установ охорони здоров'я з надання медичної допомоги.
Тема 9. Статистичний аналіз освіти, культури та мистецтва	Джерела інформації про рівень освіти населення та освітні заклади. Система освіти. Рівень освіти населення. Система показників рівня освіти населення. Дошкільне виховання та шкільна освіта. Статистика шкільної та позашкільної освіти. Статистика середньої спеціальної освіти і вищої освіти. Види економічної діяльності, пов'язані з наданням послуг населенню у сфері культури, мистецтва і відпочинку. Показники стану і діяльності організацій і установ сфери культури, мистецтва і відпочинку. Показники доступності і споживання послуг населенням. Оцінка ступені рівномірності розподілу культурних послуг. Показники статистики відпочинку і туризму.

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

<ol style="list-style-type: none"> 1. Підгорний А.З., Самоєнкова О.В., Ольвінська Ю.О., Вітківська К.В. Соціальнодемографічна статистика: Підручник // За заг. ред. проф. Підгорного А.З. – Одеса: ФОП Гуляєва В.М., 2017. – 424 с. 2. Підгорний А. З. Демографічна статистика [Текст]: Навчальний посібник / А. З. Підгорний. – Одеса, ОДЕУ, 2010. – 165 с. 3. Самоєнкова, О. В. Економічна статистика : навчальний посібник / О. В. Самоєнкова, Ю. О. Ольвінська. – Одеса : ФОП Гуляєва В.М., 2020. – 276 с. 4. Статистичні методи в управлінні розвитком регіону : монографія // А. З. Підгорний, О. В. Самоєнкова, О. Г. Милашко та ін., за заг. ред. А. З. Підгорного; ОНЕУ. – Одеса : ФОП Гуляєва В. М., 2016. – 218 с. 5. Проблеми використання інтегральних показників оцінки рівня життя / Підгорний А.З., Ольвінська Ю.О., Вітківська К.В. // Формування ринкових відносин в Україні. Збірник наукових праць. – № 3 (226), Київ, 2020. С.62-71

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика	Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно з розкладом. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях та в інтернеті. У разі пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття. Виконати індивідуальне завдання.
Політика щодо дедлайнів та перекладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів, не зараховуються.

Політика щодо академічної доброчесності

Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату й допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше ніж 20 %. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування.

ОЦІНЮВАННЯ

(форма контролю – залік)

Нарахування балів		
Види робіт	Бали	
	денна	заочна
<i>Обов'язкові</i>		
Активність на заняттях	20	10
Контрольні заходи	30	40
<i>Вибіркові</i>		
Індивідуальні завдання <i>(пошуково-аналітична робота; науково-дослідна робота; практична робота, результати навчання в неформальній освіті)</i>	50	50
Усього	100	100